

ՍԵՒ ՀՍՑԵՐ

Տասն և չորսերորդ դարու սկզբներին էր՝ Նիկողայոս Նէրլին դրամատուն ունէր Յլօրէնցիա քաղաքում: Նա ամբողջ օրը զբաղուած էր մատենաներում թուանշաններ գրելով. ժամը երեքին նա նստում էր իւր գրասեղանի առաջ. երբ ինն էր զարկում՝ նա դարձեալ մեխուած էր միևոյն տեղը և շարունակում էր գրել թուանշաններ:

Դրամատունը փոխարինաբար փող էր տալիս և կայսեր և սլապին, և եթէ սատանային էլ չէր տալիս, միայն նրա համար, որ վախենում էր մի գուցէ իւր գործերը վատ գնան չար ոգու պատճառով, որ ընդունակ է ամեն տեսակ խորամանկութիւնների: Նիկողայոս Նէրլին համարձակ էր և ոչոքի չէր հաւատում: Նա մեծ հարստութիւն ձեռք բերեց, հարստահարեց շատերին և ահա թէ ինչու նորան ամենքը յարգում էին

Ֆլօրէնցիայում: Նա ապրում էր մի պալատում, ուր աշխարհի լուսը թափանցում էր միայն նեղ ու ցածր պատուհանների միջով:

Նիկողայոս Նէրլիի պալատը պատած էր պատնէշով և շղթաներով: Ներսից պատերը զարդարուած էին զանազան հմուտ գեղարուեստների նկարներով. ամեն տեղ տեսնուում էին բարեգործ կանայք, պատրիարքներ և մարգարէներ, կտանների վերայ նկարուած էին զանազան բարեպաշտական պատմութիւններ. իւր բարի գործերով Նիկողայոս Նէրլին ամենքին այնպէս էր հրապուրել, որ բոլարն էլ փառաւորում էին նորա հարստութիւնը: Քաղաքից դուրս նա մի հիւանդանոց շինեց, որի գեղանկար պատի վերայ ձևակերպուած էին դրամատիրոջ կեանքի ամենապայծառ գործերը: Իբրև նշան շնորհակալութեան, որ նա զոհել էր մի գումար Santa-Maria Novella եկեղեցու շինութեան աւարտման համար, նորա պատկերը կախած էր ալդ եկեղեցու պատի վրայից: Նէրլին նկարուած էր չոգած ս. Գոյսի ոտների մօտ, խաչած ձեռներով: Նորան կարելի էր հեշտութեամբ ճանաչել իւր կարմիր բրդէ թասակից, մազէ աստառով հանգերձից, չաղ երեսից և փոքր աչքերից: Նորա բարի կինը, Մօնան, որից կարծեմ ոչ ոք մի բարիք տեսած չունէր, ազնիւ և տխուր նայուածքով կանգնած էր ս. Գոյսի միւս կողմը, աղօթողի խաղաղ արտայայտութեամբ:

Նէրլին հասարակապետութեան առաջին քաղաքացիներից մէկն էր. այն յարգանքը, որ նա վայելում էր գլխաւոր կառավարիչների կողմից շնորհիւ իւր հարստութեան, երբէք չէր պակասում:

Մի ձմեռ օր, երբ Նէրլին վերադառնում էր իւր պալատը սովորականից ուշ, իւր տան առաջ շրջապատեցին նորան մի խումբ կիսամերկ աղքատներ, ձեռքերը դէպի նա մեկնած:

Նա կոպտութեամբ վռնդեց նոցա: Բայց աղքատները քաղցածութիւնից սոված գայլերի համարձակութիւն էին ստացել: Նոքա շրջապատեցին դրամատիրոջ և հաց էին խնդրում խռպոտ և աղաչող ձայներով: Նէրլին արդէն կռացել էր քար վերցնելու աղքատներին խփելու համար, երբ լանկարձ տեսաւ իւր ծառաներից մէկին, որ սև հացերով լի մի կողով գլխին տանում էր տուն ծառաների համար:

Դրամատէրը կանչեց նորան, ձեռները կոխեց կողովի մէջ և միջի բոլոր հացերը ածեց աղքատների առաջ: Յետոյ տուն վերադառնալով պարկեց ու քնեց: Երազում նա տեսաւ, որ ինքը կաթոռածից մեռաւ և այնպէս շուտ, որ նորան թւում էր թէ գտնուում է նոյն իսկ իւր անկողնում. այնտեղ, ուր պոյութիւն չունի ոչ մի լոյս, նորան երևեցաւ Միքայէլ հրեշտակապետը, որը խաւարի մէջ լուսաւորուած էր իրենից ճառագայլթած լոյսով:

Հրեշտակապետը բռնած ունէր ձեռին մի կշիռ և բարձում էր նորա թաթերի վերայ: Նէրլին երբ տեսաւ կշռի մի թաթի վերայ դարսուած մի այրու թանկագին իրեր, որոնք գրաւ էին դրուած իւր մօտ, անիրաւ կերպով ձեռք բերուած փողերն ու մի քանի ոսկէ սիրուն դրամներ, որպիսին բացի իրենից ուրիշ ոչ ոք չունէր և որ ինքը ձեռք էր բերել վաշխառութեամբ կամ խաբեքայութեամբ և որ այդ ամենից խիստ ծանրանալով՝ կշռի թաթը իջաւ բաւական ցած, զգաց որ իւր կեանքի վերջը մօտեցել է և որ հրեշտակապետն արդէն գտնուել է իրան:

— Սուրբդ Միքայէլ, ասաց նա, -- եթէ դուք կշռի մի թաթի վերայ դարսում էք ամեն բան, ինչ որ կեանքում ես ձեռք եմ բերել, ապա ուրեմն խնդրեմ միևսի վերայ էլ դարպէք այն բոլոր ընտիր գործերս, որոնք

գեղեցիկ կերպով ցոյց են տալիս իմ բարեպաշտութիւնը՝
2ձողանաք Santa-Maria Novella տաճարը, որի գրեթէ
երրորդ մասից աւելին իմ հաշուով եմ կառուցել, քաղա-
քից դուրս գտնուող հիւանդանոցը գեղանկար ճակատով:

Հրեշտակապետն այս բոլորը դարսեց կշռի միւս
թաթի վերայ, բայց նա չհաւասարուեց միւսին: Իրա-
մատէրը սաստիկ անհանգիստ եղաւ:

Ո՛վ սուրբ Միքայէլ, — շարունակեց նա, — էլի լաւ
որոնեցէք: Այդ թաթի վերայ չգրիք ո՛չ ս. Յովհաննէսի
խաչալուալի աւազանս, ո՛չ ս. Անդրէասի տմբիոնը, ուր
բնական մեծութեամբ նկարուած է Յիսուս Քրիստոսի
մկրտութեան սլատկերը: Այդ գործը ինձ մեծ փող է
արժեցել:

Հրեշտակապետը ամբիոնն ու աւազանն էլ դարսեց
հիւանդանոցի վերայ, բայց թաթը չծանրացաւ: Սառք
քրտինքը վրայ տուեց Նիկողայոս Նէրլիի ճակատին:

— Յ. Հրեշտակապետ, արդեօք ճիշտ է ձեր կշիռը,
հարցրեց նա:

Միքայէլ հրեշտակապետը ժպտալով պատասխանեց,
թէ չնայելով որ այն կշիռը պարիզեան փոխատու գան-
ձարանների և Վենետիկի սեղանաւորների կշիռների օրի-
նակով չեն շինուած, բայց միանգամայն անսխալ է ցոյց
տալիս:

— Հապա սա քնչ բան է, հոգւոց հանելով վրայ
բերեց Նիկողայոս Նէրլին գունատուած. — այս տաճարը,
այս հիւանդանոցը իւր բոլոր մահճակալներով, այս ամ-
բիոնը, աւազանը, — միթէ սոքա յարգի կամ թռչունի
փետուրից ծանր չեն:

— Տեսնո՞ւմ էք, Նիկողայոս, ասաց հրեշտակապետը,
տակաւին ձեր բոլոր ապօրինի գործերը գերակշռում են
ձեր բարի գործերի թեթեւ կշռին:

— Ուրեմն դժոխք պիտի գնամ, հարցրեց Յլօրէն-

ցացին: Եւ երկիւղից նորա ատամները սկսեցին խփուիլ միմեանց:

— Համբերութիւն ունեցիր, Նիկողայոս Նէրլի, համբերութիւն, — վրայ բերեց Միքայէլ հրեշտակապետը: — Դեռ մենք չվերջացրինք մեր գործը, ահա դեռ այս էլ մնում է:

Եւ սրբազան Միքայէլը վերցրեց այն սև հացերը, որ հարուստը նախընթաց երեկոյին թափել էր աղքատների առաջ: Նա այդ հարցերը դարսեց բարի գործերի թաթի վերայ և թաթը իսկոյն ցած իջաւ, միւս թաթը բարձրացաւ և երկուսն էլ հաւասարուեցան միմեանց: Կշռի նժարը չթեքուեց ոչ աջ և ոչ ձախ. սլաքը ցոյց էր տալիս երկու ծանրութիւնների ևս հաւասարակշիռը: Դրամատէրը դժուարանում էր հաւատալ իւր աչքերին: Հրեշտակապետն ասաց նորան:

— Տեսնում ես, Նիկողայոս Նէրլի, — դու անպէտք ես թէ երկնքի և թէ դժոխքի համար: Գնա՛, դարձիւր Յլօրէնցիա, քո քաղաքում շատացրո՛ւ այդ հացերը, որ դու բաժանել ես գիշերով, որպէսզի ոչ ոք չտեսնէ — և դու փրկուած կլինիս: Երկինքը միայն զղջացող աւազակի և արտասուող յանցաւորի առաջ չէ բացուում: Տիրոջ ողորմութիւնը սահման չունի. նա փրկում է նաև ապաշաւող մեծատունին: Դու ևս այդպէս եղիր: Աւելացրո՛ւ այն հացերը, որոնց արժէքը աչքովդ տեսար իմ կշռի մէջ: Գնա՛:

Նիկողայոս Նէրլին զարթնեց: Նա վճռեց հետևել հրեշտակապետի խորհրդին և աւելցնել աղքատների հացերը, որպէսզի երկնքի արքայութիւնը ժառանգէ:

Այն երեք տարում, որ նա անցրեց երկրիս վերայ իւր առաջին մահից յետոյ, նա կարեկցում էր թշուառներին և շատ էր օգնում աղքատներին:

ԽԱՐԳՄ. ՕՐ. ՆՈՒԱՐԴ ԱՂԱՆԵԱՆՑ